

VYSOKÁ

Katarína Brányiková

● — pointa

Vysoká

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.pointa.cz
www.albatrosmedia.cz

Katarína Brányiková
Vysoká – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2022

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

VYSOKÁ

Katarína Brányiková

P

—

r

—

V

á

í

k

Úvodní hodina

„Tak, Karolíno, proč se hlásíte právě k nám?“

Tahle otázka zahájila mou patnáctiminutovou přijímací zkoušku na hispanistiku. Dodnes mi rezonuje v uších. To veselí a entusiasmus, se kterým ji nejmladší členka komise pronesla, mě probralo náhle a nemile jako studený průvan.

Nechápejte mě prosím špatně. Já vím, že to myslela dobře. Bylo skvělé, jak moc se toho dne všichni profesori snažili, abychom se my, vyjukaní uchazeči, cítili v neznámých chodbách nové školy příjemně. Tedy vlastně *snažily*, zkoušely mě totiž tři ženy. Dvě z nich byly už starší dámy. Sice se mi za celou dobu zkoušení ani jednou nepodívaly do očí, ale i přesto působily vtipně a sympaticky. Jedna dokonce, mám takový pocit, na dvě minutky zamhouřila oko a probrala se, až když kolegyně vedle ní strčila do stolu, na němž se hlasitě rozkymácela její hliníková láhev. Nejmladší členka komise byla plná života a mluvila nejvíc ze všech. Usmívala se tak široce,

až jsem měla pocit, že se jí koutky úst snaží utéct z tváře. Znervóžňovalo mě to. Nemůžu si pomoci, ale když někdo mluví skrz úsměv, mám nutkání se ošívát. Člověku se totiž tak zpitvoří hlas, že zní, jako kdyby se mu chtělo brečet, přitom ale cení zuby a oči mu září štěstím. Ta napnutá radost, kterou tím světu vnucuje, mě vždy přiváděla do rozpaků. Kdy jsem proboha začala být na něco takového alergická? (Přesně z tohoto důvodu nedokážu poslouchat například Tomáše Kluse. Ale to trochu odbočuji.)

Pro ty, kteří nevědí nebo si nejsou jisti, co je hispanistika, vysvětlím. Jedná se o obor, který studuje všechny španělsky mluvící země, jejich kulturu, historii, literaturu. A samozřejmě i španělský jazyk samotný, to znamená jeho vznik, gramatiku, lexikologii, větnou stavbu, slovtvorbu a tak dále a tak dále. Tak, to bychom měli. Ani to nebolelo.

Pamatuju si, že jsem se musela velmi soustředit, abych se nenechala ovlivnit svou, jak by řekl můj otec, moderní fobií a abych komisi odpověděla něco přijatelného. Nepamatuju si, co přesně jsem ze sebe vymáčkla. Něco ve smyslu... Ne, nepamatuju si to, opravdu ne. Vymýšlela bych si. Prostě něco, co zabralo. A teď po několika letech bych s dovolením konečně odpověděla upřímně. Kvůli tomu výhledu, drahá komise, kvůli tomu výhledu. To on za to mohl. A ne, nikdy jsem se nebála, že na to někdy doplatím jako na nedostatečnou motivaci. Naopak. Ono totiž... *Dobry důvod* je podle mě stejně nedefinovatelný a mnohotvárný výraz jako *normální*. Jenže *normální* jsme se naučili tolerovat, dokonce i respektovat, a to ve všech jeho podobách. *Dobry důvod* ještě ne. U něj zatím není ve zvyku mu tak ze široka vycházet vstříc a přijímat ho, třeba i nepochopený. Aby byl důvod *dobry*, musí být vždy pochopený všemi, proto jsem ten svůj nechtěla říkat nahlas. Rozhodně ne tehdy na přijímací zkoušce. A celkově jsem si to radši nechala pro sebe až do úspěšného dokončení studia. Teď to ale může zaznít. Vlastně stejně jako to, že jsem nikdy nepřečetla ani řádku z *Důmyslného rytíře Dona Quijota*. Ale to opět trochu odbočuju.

Výhled. Výhled, výhled, výhled. To hrdě rozevřené náměstí Jana Palacha, za kterým se tyčí Pražský hrad – skoro na dosah a z výšky pozoruje své město. Výhled utvrzující mě v tom, že mít zdarma věci, co jsou k nezaplacení, je možné. Ale pozor, nechci tím nic éterizovat. Srdce stranou. Opravdu mám na mysli svou peněženku, když říkám k nezaplacení. Když jsem na náměstí Jana Palacha a kochám se jako doktor Skružný ve *Vesničko má středisková*, hlavou se mi honí cifry. Kolik rodinných úspor asi denně padalo za možnost vidět tuto scenérii? Kolika vyčerpaným a zmateným cizincům z jiného časového pásma se splnil sen, když odsud zaostřili na druhý konec Mánesova mostu? Asi mnoho a asi mnohým.

Jenže to jsem ještě jako čerstvě odmaturovaná uchazečka nevěděla, že katedra, na kterou se hlásím, má okna na špatné straně budovy. Tento výhled, který je největším klenotem a estetickou záchranou Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, jsem za dobu celého svého bakalářského studia viděla všehovšudy tak třikrát. Víc-krát ne, nepřeháním. Okna učeben románských studií totiž nesměřovala na Pražský hrad, nýbrž do ponuré části Valentinské ulice, která je tak úzká, že se celoročně nachází ve stínu. Bylo to tak zlé, že k tomu, aby člověk přesně pochopil, jaké je venku počasí, musel projít na druhou stranu budovy, obvykle k občerstvovacím automatům a přimáčknot obličej na okna vedoucí do malého čtvercového vnitrobloku. Nebo změnit obor.

„Vy tady v Česku stále větráte. Stále. Nechápu,“ řekl nám na jedné z úvodních hodin Pablo García, učitel španělské literatury.

Pablo García byla jediná dvě slova, která se z těch jeho asi tří křestních jmen a pěti příjmení dala zapamato-
vat.

„Jsem tu už patnáct let, ale na tohle jsem si ještě nezvykl, na to větrání. Nechápu, proč tak často,“ komentoval počínání našich dvou spolužaček, které zoufale lomcovaly starými zaseklými okny.

Bylo šest hodin večer a vzduch ve třídě byl tak koncentrovaný, že se při každém nádechu všem vybavily ty desítky upachtěných studentů, kteří se od rána v nevětrané místnosti stihli vystřídat. Ve třídě nás mohlo být tak dvacet. Samé nové tváře, skoro samé holky, samé vykulené oči.

„Tady v Čechách, kamkoli přijdu, je otevřené okno. Léto, zima, to je jedno, okno otevřené. Já třeba doma nevětrám tak často,“ stěžoval si Pablo, zatímco holkám se za šíleného skřípání rezavých pantů konečně podařilo vytvořit aspoň malou škvíru.

Bylo mi jich trochu líto. Ve třídě se ještě nikdo s nikým pořádně neznal a tyto dvě slečny musely operaci *Kyslík* provádět za hrobového ticha, ve kterém se ozýval jen pan profesor a jeho nepochopení.

„Vždyť se tu nedalo dýchat,“ zaznělo anonymně ze zadních lavic.

Pan profesor nečekal, že mu na jeho filipiku někdo odpoví. Okamžitě zaostřil dozadu a snažil se najít majitelku hlasu, který ho tak drze přerušil. Všichni instinktivně sklopili zrak.

„Nevím, kdo to řekl, ale já dýchal bez problémů. Nedalo dýchat? Já myslím, že to jde. Já dýchal. Koukejte.“ Pablo zvedl bradu, aby nám ukázal, jak mu přes nozdry proudí vzduch. Mezitím teatrálně nafukoval hrud' a zvedal ramena. „Kdyby se nedalo dýchat, tak se dusíme. Dusíme se?“ Nadechl se. „Nedusíme,“ vydechl. Na tváři mu vyrašil podivný úsměv, za kterým se skrývalo pobavení i vztek. Zároveň tím příkladně a povýšenecky nasával stopy předchozích akademických výkonů a celá třída ho s údivem sledovala.

Pablovi mohlo táhnout na šedesát. Pozorovala jsem ho, zatímco fandil zaseklým pantům. Nevím, co měl ten chlap hlubší, jestli oči, nebo hlas. A to myslím v dobrém, opravdu měl příjemný mužský hlas a uhrančivé tmavé oči. Jeho tvář, která se pyšnila pohlednými ostrými rysy, pokrývalo tak čtyřdenní strniště. To také říkám v dobrém. Když překřížil ruce, aby se zamyslel, vyhrnutý svetr odhalil zarostlá zápěstí. Třetí plus. Napadlo mě, že by mu

slušely hodinky. A vůbec, celkově by mu sedla ta jeho vyzrálá léta, kdyby s nimi uměl zacházet. Je mi trochu smutno vždy, když vidím někoho, kdo má mnoho estetických předností, ale ani jedné si není vědom a všechny zanedbává.

Pablovu hlavu pokrývaly zběsile přeházené černé mastné vlasy, jimiž se snažil zakrýt vysoké lesknoucí se kouty. Bylo jasné, že pan profesor opovrhne módou. Na sobě měl starý vlněný svetr a pod ním bílou košili se světle modrými pruhy, která připomínala povlečení. K tomu nepadnoucí hnědé manšestrové kalhoty, které mu byly dlouhé a na patách si je přišlapoval. Pablo se zájmově díval. Měl pohled, který by zachycený na fotografii vypadal klidně, naživo byl však roztěkaný a konfliktní. Znervózňovalo mě, jak rychle pohybuje hlavou. Přemýšlela jsem nad tím, že pokud něco takového znervózňuje mě, jak by se asi na mém místě cítil člověk s ornitofobií? Nebo mě to znervózňovalo právě proto, že ji mám?

„Lepší? Dýcháte?“ zeptal se ironicky celé třídy a pohledem si nás zmapoval.

Nikdo neodpověděl. Všichni jsme si jeho dotaz vyložili jako jízlivou řečnickou otázku, kterou si z nás zatvrzelý odpůrce větrání jen utahoval.

„Dýcháte?“ Myslel to smrtelně vážně. Chtěl, abychom mu na to něco řekli. Nikdo ovšem nic neřekl, jen se na souhlas rozkývalo pár hlav jako ty figurky psů, které se dávají na palubní desku v autě.

„Tak, já se jmenuju Pablo a budu vás učit španělské literatury. Španělské literaturu. Literaturu Španělska!“ zahájil pan profesor hodinu a elegantně vyřešil trable se skloňováním shodného přívlastku. „Budete muset číst. Chodně číst. Seznam povinné četby na každý semestr je na internetu. Teď to ale nechledejte!“ zvýšil hlas, když viděl, že si lidé začali vytahovat z kapes mobily, aby se podívali, jak je seznam dlouhý. „Mobily budou během chodiny v tašce,“ pokračoval s roztomilým přízvukem. Na tváři se mu opět objevil ten znepokojivý úsměv. „A taška bude na zemi, zavšená. Na stole nepotřebujete tašku. Tam vám stačí jen sešit, propiska a pití.“ Po této poslední

věť se ve třídě zvedlo několik rukou a pan profesor hned věděl, co je zajímavá. „Počítače můžete, pokud jste závislí. Ale bez počítačů je to lepší. Nebudete rozptyl... rozptylně... rozptylňování.“

„Rozptylování,“ opravil ho opět dobře schovaný anonym.

„Aha!“ rozesmál se Pablo a hlas mu přitom skočil do falzetu. „Vážně? Není to rozptylňování? Já myslel, že ano. Bien. Gracias.“ Sám se svou chybou tak náramně bavil, až to rozesmálo i celou třídu.

Úsměv mi však rychle zamrzl, jelikož jsem si i přes důrazný zákaz stihla pod lavicí vyhledat seznam četby. Obsahoval devět knih od španělských autorů z období 12.–14. století, tři eseje a čtyři pojednání o teorii španělské literatury jakožto povinnou odbornou četbu.

„Na konci semestru bude test,“ pokračoval. „Bude tam četba. To není jen tak orientačně, ta četba, že přečtete obsah někde na internetu. To musíte všechno přečíst, já se budu ptát na konkrétní kapitoly a postavy. To musíte přečíst všechno, jinak to nedáte. A pokud jste něco četli už na střední, ale nepamatujete přesně, tak znovu.“

Všichni jsme na něj koukali jak zjara. Pablo byl na tento kolektivní údiv očividně zvyklý, jelikož pokračoval dál s velkou lehkostí. Naprosto otevřeně a vědomě přehlížel fakt, že má před sebou dvacet vyplašených obličejů.

„V testu bude taky to, co tu říkám. Musíte si zapisovat všechno, jinak budete mít na konci problém. Nedělám prezentace. Píšu. Rukou. Aha? Křída, tabule, píšu,“ ukázal na tabuli za sebou, kde už bylo pár jmen středověkých autorů. „A potom?“ vzal do ruky houbu a otočil se na nás se zlověstným kukučem. „Mažu!“

Následně něco nalistoval ve svém starém zežloutlém sešitě, který se dnes dá sehnat už jen ve starožitnictví. Člověk v něm občas narazí i na pár německých slovíček. Aspoň mně se to u dvou takto zakoupených notesů stalo.

„Takže, co si nenapíšete... Puf!“ dokončil své kouzelnické číslo tím, že pantomimicky napodobil výbuch a mezi jeho rozevřenými dlaněmi se rozzářil široký úsměv a vykulené oči.

Na tvářích spolužáků bylo vidět, jak si všichni zoufale lámou hlavu nad tím, jak na to zareagovat. A hlavně: jak to všechno spolu s ostatními povinnými a povinně volitelnými předměty, prací a osobním životem zvládnout.

„A nemáte aspoň osnovy nebo nějaké poznámky, co byste nám poslal?“ zeptala se slečna z první lavice.

Hlavy se synchronizovaně otočily jejím směrem. Byla to drobná blondýnka sedící jen pár metrů od Pabla. Když jsem zaostřila na její místo, viděla jsem, že má na stole laptop, sešit, několik per, sadu zvýrazňovačů a litrovou láhev vody, která hlasitě zapraskala pokaždé, když se z ní bezdůvodně napila. Pan profesor byl opět překvapený, že ho někdo přerušil.

„Poslat?!“ pohoršil se a slečně znovu vyschlo. „Ne, nic neposílám. Já mluvím, vy píšete. Nemám materiály. Někdy ani nepamatuju, co jsem říkal, ale říkal jsem to. Proto vy,“ vztyčil ukazováček, „to musíte mít zapsané.“

Pablo se s vášní oddával svým groteskním výrazům a pohybům. Některé věci pronášel čistě za účelem pobavit a častokrát jim přizpůsobil i řeč těla. Jeho rozvernou náladu jsme se naučili poznávat podle toho, že se mírně shrbil a přimhouřil oči. V ten moment se nepochybně jednalo o vtip. A upřímně, naše pobavení nikdy nebylo falešné. Pablo byl opravdu zábavný a my jsme jeho dobrou náladu vždy ocenili. Jeho touha znepříjemňovat nám život byla sice silná, ale ne tak silná, aby zakryla polichocení, které mu tato chvilková oblíbenost způsobovala. Doufala jsem, že celý tento zlověstný úvod je jeden velký vtip. Že se jedná o nacvičenou scénu, na jejímž konci se profesorovi uvolní výraz ve tváři a řekne něco ve smyslu:

„Klid, už se nemůžu dál dívat na ty vaše vyděšené obličeje. Tohle je takový rituál pro prváky. Na úvodní hodině je vždy trochu vyplašíme. Funguje to každý rok. No a teď si řekneme vážně, o čem tenhle předmět bude. Samozřejmě vám k němu budu posílat i nějaké materiály.“

Nic takového se však nestalo. Vyjmenoval nám své požadavky a dodal, že obzvlášť nám by ještě nemělo činit problém dělat si poznámky, jelikož pro prváky je

tento seminář v češtině. Kéž by se dal na řádky přesně přenést ten jeho španělský přízvuk. Čeština, obvykle tak hranatá a suchá řeč, byla v jeho podání něžná a lepkavá. Ovšem naprosto srozumitelná. Pablo si tím získal obdiv nás všech a je na místě říct, že jeho slovní zásobu by mu záviděl ne jeden rodilý mluvčí.

Na první hodině jsme probírali španělskou literaturu z 12. století. Konkrétně jsme se bavili o rytířských národních eposech z období, kdy Španělé dobývali svá území zpět z područí Arabů. Tato literatura byla psaná striktně ve verších a pochopitelně kromě chlácholení hlavního hrdiny zachycovala i spoustu bitev. Z Pablových úst během výkladu zaznívaly názvy zbraní, částí brnění, obřadů, rituálů, válečných titulů, básnická terminologie, metrika... Vše v češtině. Některá z těch slov jsem si musela tajně vyhledávat na internetu, jinak bych nevěděla, o čem je řeč. Klobouk dolů, Pablo.

„Kdo že to řekl?“

„Hm?“

„Kdo že to řekl?“ zopakoval otázku Honza, který seděl vedle mě. Honza byl jeden ze tří chlapců, kteří se ve dvacetičlenné třídě nacházeli, a představoval pro mě útočiště v estrogenové džungli, již tento obor přitahuje nejvíce. Byl vysoký, hubený a vysportovaný. Měl dlouhé šlachovité ruce. Přesně ten typ, který s lehkostí otevře jakoukoli sklenici od okurek. Toho dne přišel na hodinu ještě později než já a když viděl, že je vedle mě u dveří volné místo, okamžitě si přisedl a já za to byla ráda.

Mou přízeň si získal už na přijímačkách, kde všichni uchazeči společně čekali před třídami a profesori a profesorky si je po jednom volali dovnitř. Já stála uprostřed chodby a periferně jsem zahlédla, že se nějaký člověk na jejím konci zvedl a vyšel směrem ke mně. Byl to právě Honza. Nonšalantně přistoupil, oslovil mě *slečno* a zeptal se, jestli si nechci sednout. Že prý ho z toho sezení hrozně bolí nohy a pomohla bych mu, kdybych řekla ano.

„Co? S tím pergamenem?“ odpověděla jsem.

„Co potřebujete vědět?“ přerušil nás Pablo a jeho *ostroslych*.